

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

uefiscedi

Metodologie cadru privind implementarea *Activității 5.4* a proiectului POSDRU/155/1.2/S/141278 – *Politici bazate pe evidențe și impactul asupra pieței forței de muncă (INFOHE)*

Versiune finală (ianuarie 2015)

Conform descrierii din cererea de finanțare Activitatea 5.4 a proiectului vizează *realizarea unor studii în vederea analizei corelării ofertei educaționale cu cerințele pieței muncii*. În cererea de finanțare se precizează de asemenea următoarele:

Din punct de vedere metodologic, studiile vor urmări etapele de baza în realizarea unor astfel de cercetări (dezvoltarea conceptului și a instrumentului, colectarea, prelucrarea și analiza datelor, raportarea rezultatelor) și se vor baza pe instrucțiunile și metodele specifice pentru implementarea de studii de monitorizare, dezvoltate în cadrul proiectului Absolvenții și Piața Muncii. Vor fi realizate formări ale personalului din universități, în vederea utilizării instrumentelor și participării la studii (2 seminarii de lucru x 25 de persoane).

Potrivit graficului de implementare a proiectului (cu modificările și completările subsecvente aprobate prin intermediul notificărilor / actelor adiționale la contractul de finanțare) Activitatea 5.4 debutează în luna octombrie 2014 și se încheie în luna septembrie 2015, odată cu finalizarea proiectului în ansamblu.

Realizarea activității A5.4 contribuie la următoarele obiective specifice ale proiectului POSDRU/155/1.2/S/141278: **OS4** (consolidarea relațiilor dintre universități, studenți, absolvenți și mediul socio-economic prin dezvoltarea unui sistem informatic care să faciliteze schimbul de informații și analiza corelării ofertei educaționale cu cerințele pieței muncii), respectiv **OS5** (creșterea competențelor reprezentanților universităților privind utilizarea instrumentelor dezvoltate, în vederea îmbunătățirii managementului universitar, a planificării strategice și a corelării cu piața muncii).

Pentru implementarea activității 5.4 în cadrul întâlnirilor de lucru ale experților implicați în realizarea acesteia s-a constatat necesitatea realizării unei metodologii cadru de implementare care să operaționalizeze componentele generale presupuse de această activitate și care să detalieze **I)** structura generală și conținutul orientativ al studiilor referitoare la oferta educațională

a universităților (componenta principală vizată de activitatea 5.4), precum și **II**) modul de operaționalizare și analiză a cerințelor pieței muncii și a integrării absolvenților universitari în această piață (componenta secundară vizată de activitatea 5.4).

Documentul de față reprezintă versiunea finală a metodologiei cadru realizată în urma consultărilor dintre experții implicați în realizarea activității 5.4. Metodologia are rolul de a ghida realizarea studiilor presupuse de activitate și, indirect, de a facilita realizarea raportului privind studiile, raport ce constituie rezultatul specific asumat în cererea de finanțare la nivelul activității 5.4. Documentul de față structurează de asemenea cadrul general privind realizarea studiilor individuale și prezintă modalitatea generală în care acestea vor fi integrate în raportul final.

Elemente metodologice generale privind implementarea A5.4

O primă constatare importantă referitoare la activitatea 5.4 este aceea că principalul aspect vizat de aceasta – oferta educațională a universităților – este insuficient detaliat în cadrul cererii de finanțare, pentru operaționalizarea acesteia fiind necesară specificarea unor dimensiuni distincte ce trebuie să facă obiectul unor studii complementare aceluia referitoare la inserția profesională a absolvenților pe piața muncii. Astfel, pentru implementarea A5.4 s-a stabilit necesitatea realizării mai multor studii intermediare referitoare la oferta educațională a universităților. Acestea vor viza dimensiunile analitice detaliate în paragrafele următoare și vor completa studiile ce vor fi realizate prin intermediul chestionarului destinat absolvenților de studii universitare, chestionar al cărui rol prioritar este acela de a facilita analize privind inserția pe piața muncii.

Prin corelarea și integrarea rezultatelor studiilor intermediare realizate la nivelul celor două componente ale activității 5.4, anume studii referitoare la oferta educațională a universităților, pe de o parte, și studii referitoare la inserția absolvenților pe piața muncii, de cealaltă parte, va rezulta raportul final al studiilor ce va constitui principalul rezultat al activității 5.4 a proiectului. Având în vedere etapizarea presupusă de culegerea datelor prin intermediul chestionarului destinat absolvenților (în special necesitatea realizării platformei electronice de culegere a datelor de la absolvenți), studiile aferente acestei componente a activității vor fi cronologic ulterioare celor privind oferta educațională. Astfel, studiile privind inserția absolvenților pe piața muncii vor putea valorifica rezultatele studiilor privind oferta educațională

pentru a oferi o perspectivă comprehensivă și integrată asupra elementelor ce au potențialul de a influența parcursul profesional al absolvenților de studii universitare.

Elemente generale ale metodologiei cadru de implementare a activității 5.4 sunt prezentate prin intermediul următorului tabel sintetic:

Componentă generală a activității 5.4	Operaționalizare componentă (dimensiuni analitice)	Rezultat intermediar
<i>Oferta educațională a universităților</i>	Calitatea resursei umane (cadre didactice) din universități	Un studiu privind calitatea resurselor umane din universitățile românești
	Serviciile sociale oferite de universități studenților	Un studiu privind serviciile sociale oferite de universități studenților
	Școlăritatea studenților	Un studiu privind școlăritatea studenților
	Situația socio-economică a studenților din perspectiva pieței muncii	Un studiu privind situația socio-economică a studenților din perspectiva pieței muncii
<i>Cerințele pieței muncii</i>	Dimensiunile și itemii precizați în metodologia de cercetare aferentă A5.1 și în chestionarul de consultare a absolvenților	Studii privind integrarea pe piața muncii a absolvenților promoțiilor 2007, 2008, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014

Având în vedere caracterul complex și multidimensional al procesului educațional universitar, pentru operaționalizarea ofertei educaționale a universităților și realizarea studiilor specifice prevăzute prin intermediul activității A5.4 vor fi luate în considerare mai multe aspecte (dimensiunile analitice precizate în tabelul anterior) ce vor face obiectul unor studii individuale. Cel mai important dintre aceste aspecte va fi calitatea resurselor umane implicate în pregătirea studenților. O a doua dimensiune analitică importantă a ofertei educaționale a universităților va fi aceea a serviciilor sociale oferite de către universități studenților în timpul parcurgerii de către aceștia a ciclului de licență, dar și a celui de master. Cea de-a treia dimensiune a ofertei educaționale a universităților ce va fi vizată de un studiu distinct este aceea a școlărității studenților la nivelul ciclului de licență, precum și în tranziția ulterioară spre ciclul superior al studiilor de master. Nu în ultimul rând, datele obiective referitoare la cele trei dimensiuni analitice anterioare vor fi completate cu un studiu suplimentar bazat pe date subiective, studiu

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

uefiscdti

ce va avea în vedere situația socio-economică a studenților din perspectiva pieței muncii. Scopul general al studiilor privind oferta educațională a universităților este acela de a cartografia într-o manieră multidimensională această ofertă și de a realiza o diagnoză a unora dintre factorii importanți ce au potențialul de a influența integrarea absolvenților pe piața muncii.

În privința celei de-a doua componente vizate de activitatea 5.4, cea referitoare la cerințele pieței muncii, discuțiile și consultările realizate la nivelul echipei de proiect au revelat o serie de ambiguități și probleme potențiale în privința operaționalizării concrete a acestui concept general. Pentru a evita aceste dificultăți s-a concluzionat că abordarea analitică ce ar trebui urmată în realizarea studiilor la nivelul activității 5.4 trebuie să aibă în vedere faptul că cerințele pieței muncii nu pot fi măsurate și validate obiectiv, într-o manieră cantitativă și exhaustivă. Pe de altă parte, trebuie avute de asemenea în vedere limitările logistice și informaționale firești care fac imposibilă la nivelul proiectului colectarea unor date comprehensive referitoare la dinamica pieței muncii și la modul în care absolvenții români de studii superioare se integrează pe această piață ulterior finalizării procesului educațional universitar. Astfel, pentru studiile aferente celei de-a doua componente a activității 5.4 s-a stabilit restrângerea datelor de intrare la informațiile colectate prin intermediul chestionarului de consultare a absolvenților rezultat din activitatea 5.1. Acesta constituie un instrument exploratoriu distinct ce va permite realizarea unor analize specifice privind inserția propriu-zisă a absolvenților pe piața muncii (atingând în parte și elementele vizate de studiile ce vor fi dedicate exclusiv analizei ofertei educaționale). Totodată, având în vedere faptul că la nivelul beneficiarului de proiect există de asemenea date rezultate din două studii similare metodologic realizate anterior pentru valurile de absolvenții din 2005, 2006, 2009 și 2010, completarea acestora cu date privind promoțiile 2007, 2008, 2011, 2012, 2013 și 2014 va permite realizarea unor studii comparative longitudinale ce vor putea evidenția – pentru o perioadă de aproape un deceniu – principalele tendințe și evoluții referitoare la angajabilitatea absolvenților, precum și la impactul programelor educaționale urmate de către absolvenți asupra inserției lor profesionale. Totuși, trebuie precizat că ideea colectării datelor de la cele șase promoții menționate anterior reprezintă o opțiune maximală a cărei asumare nu depinde exclusiv de beneficiarul proiectului. Astfel, pentru a decide valurile de absolvenți vizate prin intermediul chestionarului vor fi necesare discuții cu reprezentanții universităților, iar stabilirea promoțiilor finale participante la studiu va fi făcută împreună cu aceștia pentru a asigura implementarea optimă a cercetării.

Elemente metodologice specifice privind operaționalizarea ofertei educaționale

Oferta educațională a universităților are o influență esențială asupra oportunităților profesionale ale studenților, determinând în bună măsură inserția profesională a acestora ulterior finalizării studiilor (și de multe ori încă din timpul derulării acestora). Oferta educațională vizează atât furnizarea unor cunoștințe specifice domeniului de studiu, precum și dezvoltarea unor serii de competențe și abilități transversale ce pot susține afirmarea profesională a studenților. Totuși, dincolo de componenta cognitivă concretizată în serviciile educaționale oferite studenților, în transmiterea de informații și crearea de competențe și abilități, noțiunea de ofertă educațională universitară este una foarte cuprinzătoare și trebuie analizată prin prisma mai multor dimensiuni specifice a căror operaționalizare presupune apelul la diferiți itemi concreți. Astfel, pentru operaționalizarea ofertei educaționale a universităților din România s-a optat pentru dimensiunile analitice generale prezentate în secțiunea anterioară, anume:

- A. Calitatea resursei umane
- B. Serviciile sociale oferite de universități studenților
- C. Școlarii studenților
- D. Situația socio-economică a studenților

Pentru fiecare dintre aceste dimensiuni este necesară specificarea itemilor prin intermediul cărora dimensiunea contribuie la noțiunea mai cuprinzătoare a ofertei educaționale. Studiile individualizate la nivelul fiecărei dimensiuni vor urmări apoi cartografierea comparativă a ofertei educaționale a universităților din România. O precizare esențială în realizarea acestor studii este însă următoarea: acestea vor viza cu precădere universitățile publice și mai puțin (sau aproape deloc) universitățile private. Această limitare a studiilor realizate în cadrul activității 5.4 va viza în special primele două dintre cele patru dimensiuni analitice ale ofertei educaționale a universităților și este în mare parte o consecință a costurilor mult prea ridicate presupuse de un eventual proces extins de colectare a unor date relevante și de la nivelul furnizorilor privați de servicii educaționale universitare. Pe de altă parte, trebuie menționat de asemenea că specificul studiilor va fi unul diferit sub aspectul nivelului de analiză: studiile aferente dimensiunilor A și B vor viza o evaluare la un nivel de detaliu mai ridicat decât cele aferente dimensiunilor C și D care, prin tematica abordată, se vor concentra mai degrabă pe o evaluare sistemică.

Tabelul următor prezintă, în sinteză, itemii specifici asociați dimensiunilor analitice prin intermediul cărora se va studia oferta educațională a universităților din România. Paragrafele subsecvente vor detalia, pentru fiecare dimensiune, relevanța acesteia pentru oferta educațională universitară, itemii particulari selectați pentru analiză, precum și sursele de date ce vor fi utilizate pentru realizarea studiilor intermediare în cadrul activității 5.4. Trebuie precizat de asemenea că grila de itemi detaliată în tabelul următor nu a fost construită într-o manieră exhaustivă, ci a urmărit mai degrabă identificarea unor aspecte esențiale ale dimensiunilor analitice de evaluare a ofertei educaționale. Astfel, în cadrul fiecărui studiu distinct va exista posibilitatea extinderii, completării și modificării itemilor ținând cont de aspectele contextuale suplimentare a căror relevanță va fi stabilită în cadrul procesului propriu-zis de realizare a fiecărui studiu individual. Optimizarea grilei de itemi la nivelul fiecărei dimensiuni analitice va fi luată în discuție pentru fiecare studiu, pe măsură ce implementarea activității 5.4 va progresa.

Dimensiuni analitice primare	Itemii specifici de analiză
Calitatea resursei umane (cadre didactice) din universități	<ol style="list-style-type: none"> 1. Scor CNATDCU al cadrelor didactice 2. Indice sintetic al publicațiilor și citărilor (indicele Hirsch) 3. Performanța activității științifice de cercetare
Serviciile sociale oferite de universități studenților	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sprijin financiar adresat studenților (burse sociale, burse de studiu, burse de merit, burse de performanță) 2. Facilități de cazare și masă
Școlăritatea studenților	<ol style="list-style-type: none"> 1. Evoluția numărului global de studenți în România 2. Evoluția cifrelor de școlarizare 3. Evoluția tranziției de la un ciclu de învățământ la altul
Situația socio-economică a studenților din perspectiva pieței muncii	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tranziția și rutele de acces în învățământul superior 2. Bugetul de timp al studenților (date factuale). 3. Resursele financiare 4. Angajare și piața muncii

A. Calitatea resursei umane din universități

Calitatea resursei umane este adesea cel mai important factor în derularea procesului educațional, fie că este vorba despre educația realizată la nivel universitar, fie că este vorba despre cea asociată ciclurilor de studii premergătoare educației terțiare. La nivelul învățământului superior există mai multe agenții și practici normative al căror scop direct sau indirect este acela de verificare și validare a calității ofertei educaționale din universitățile românești și, implicit, a calității resursei umane implicate în derularea activităților educaționale.

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

uefiscodi

Cel puțin trei instituții sunt relevante pentru demersul general de evaluare a calității resurselor umane presupus de dimensiunea ofertei educaționale ce este vizată de activitatea 5.4 a proiectului. Pe de-o parte este vorba despre Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS) care în evaluările sale analizează programe de studii și/sau instituții de învățământ superior în sens global, apoi este vorba despre Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU) care, între alte atribuții, propune standardele minimale necesare și obligatorii pentru participarea la concursurile pentru ocuparea funcțiilor didactice universitare; în fine, o a treia instituție relevantă este Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS) care, prin intermediul metodologiilor propuse Ministerului Educației stabilește modalitatea orientativă de finanțare a universităților publice, inclusiv prin evaluarea performanțelor și calității cadrelor didactice ale acestor universități.

Întrucât abordarea ARACIS este mai degrabă concentrată pe evaluarea calității colective (a programelor de studii și/sau a instituțiilor), decât pe evaluarea activității și performanței individuale a fiecărui cadru didactic, echipa de experți implicați în implementarea A5.4 a considerat că datele potențiale disponibile prin intermediul ARACIS sunt insuficiente pentru a realiza o analiză detaliată a calității resurselor umane. Pe de altă parte, standardele propuse de CNATDCU sunt mai adecvate acestui scop general întrucât acestea reflectă politica oficială a Ministerului Educației în privința calificărilor, competențelor, contribuțiilor necesare din partea unui cadru didactic pentru ca acesta să dețină un anumit post (de pildă de conferențiar sau de profesor). În acest moment nu există însă la nivel național date concrete (furnizate fie de CNATDCU, fie de universități) cu privire la gradul de îndeplinire a criteriilor și standardelor sale de către personalul didactic angajat în universități. O oportunitate importantă sesizată în acest context este aceea că metodologia folosită de către CNFIS în vederea repartizării fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară în anul 2015 cuprinde un indicator de calitate distinct calculat la nivel individual al fiecărui cadru didactic chiar prin intermediul grilei de evaluare a CNATDCU. În momentul de față metodologia propusă de CNFIS a făcut deja obiectul mai multor runde de consultări și urmează a fi statuată formal prin intermediul unui ordin al Ministerului Educației, moment ulterior căruia se va demara și procesul propriu-zis al colectării datelor.

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

uefiscdi

Pornind de la discuțiile și consultările dintre experții implicați în realizarea activității 5.4, pentru operaționalizarea dimensiunii analitice a calității resursei umane s-a convenit utilizarea nu doar a scorului CNATDCU al cadrelor didactice, ci și a încă doi itemi derivați din metodologia folosită de către CNFIS în vederea repartizării fondurilor bugetare în anul 2015. Metodologia CNFIS are în vedere – între altele – mai multe clase de indicatori de calitate prin intermediul cărora se realizează o finanțare diferențiată a universităților publice românești, pornind nu doar de la diferențele cantitative între acestea (date în esență de numărul de studenți), ci și de diferențele calitative cuantificate prin performanțele obținute la nivelul indicatorilor de calitate. Pentru operaționalizarea dimensiunii analitice a calității resursei umane s-a hotărât folosirea următorilor itemi (indicatori de calitate) derivați din metodologia CNFIS: 1. scorul CNATDCU al cadrelor didactice - indicatorul C2.1 al CNFIS; 2. un indice sintetic al publicațiilor și citărilor realizate de către cadrele didactice (indicele Hirsch) - indicatorul C2.2 al CNFIS; 3. performanța activității științifice de cercetare - indicatorul C2.3 al CNFIS. În cele ce urmează se va detalia conținutul fiecăruia dintre acești itemi, precum și contextualizarea acestora în raport cu dimensiunea calității resurselor umane vizată de activitatea 5.4 a proiectului.

A.1 Scorul CNATDCU al cadrelor didactice

Prin intermediul ordinelor de ministru 6560/2012 și 4204/2013 sunt specificate la nivel național standardele CNATDCU ce trebuie îndeplinite de către un cadru didactic pentru a putea candida la posturile de conferențiar sau profesor universitar. Astfel, pentru fiecare dintre domeniile de studii asociate ramurilor de știință și, mai general, domeniilor fundamentale, ocuparea unui post de conferențiar sau profesor este condiționată de îndeplinirea cumulativă a unor criterii de performanță menite să reflecte contribuția și performanța academică a potențialilor candidați. Pentru fiecare domeniu de studiu distinct grilele CNATDCU constituie o modalitate sumativă de evaluare a calității unui potențial candidat la un post universitar, luând în considerare factori precum: lucrările științifice publicate, numărul de citări al acestor lucrări, participarea în calitate de editor la activitatea unor reviste, coordonarea unor volume sau evenimente științifice, stagii de pregătire în străinătate, implicarea în contractarea și/sau derularea unor proiecte de cercetare sau în proiecte de dezvoltare instituțională, etc. Deși itemii specifici de evaluare variază de la domeniu la domeniu, pentru fiecare domeniu de studiu distinct există un scor minim ce trebuie îndeplinit pentru a putea candida la un post. Astfel, scorul CNATDCU al unui cadru didactic reflectă performanța acestuia în raport cu standardele

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

uefiscodi

asociate domeniului în cadrul căruia acesta dorește să obțină un post universitar și, astfel, indică într-o manieră sintetică, deși parțială, calitatea academică a respectivei persoane. Generalizând, o evaluare a tuturor cadrelor didactice ale universităților în raport cu standardele CNATDCU va putea indica, fie însă și incomplet, calitatea resurselor umane din universități și, indirect, calitatea ofertei educaționale de care beneficiază absolvenții / foștii studenții ai sistemului de învățământ superior din România.

A.2 Indicele Hirsch

Cel de-al doilea item derivat din metodologia CNFIS ce va fi aplicată în anul 2015, indicele Hirsch, reprezintă o măsură sintetică a performanței cadrelor didactice în domeniul cercetării. După cum se argumentează în literatura scientometrică de specialitate, acest indice are avantajul că îmbină două categorii de informații relevante pentru contribuțiile științifice ale unei persoane: pe de-o parte numărul de lucrări publicate de către aceasta, iar pe de altă parte numărul de citări asociate acestor lucrări. Îmbinând cele două tipuri de informații indicele Hirsch oferă o perspectivă sintetică asupra contribuției și impactului științific al unei anumite persoane. În contextul în care universitățile din România fac parte din sistemul național de cercetare, dezvoltare și inovare, în contextul în care cercetarea științifică este (cel puțin la nivel teoretic) una dintre prerogativele importante ale fiecărei instituții de învățământ superior, folosirea indicelui Hirsch pentru evaluarea cadrelor didactice ale universităților va oferi o perspectivă suplimentară asupra calității resurselor umane implicate în articularea ofertei educaționale a universităților românești.

A.3 Performanța activității științifice de cercetare

Indicele Hirsch detaliat în paragraful anterior vizează în bună măsură impactul activității de cercetare realizată de către cadrele didactice din sistemul de învățământ superior. Dincolo de acest impact, este important însă ca pentru evaluarea calității resurselor umane să se cunoască de asemenea performanțele nominale ale activității științifice, dar nu într-un sens exhaustiv, ci în sensul cuantificării rezultatelor celor mai semnificative. Astfel, cel de-al treilea item derivat din metodologia CNFIS pentru anul 2015 are în vedere cuantificarea selectivă a acelor lucrări definite ca fiind mai importante și relevante, în special sub aspectul vizibilității internaționale. Astfel, pentru măsurarea și analiza performanței activității științifice de cercetare vor fi avute în

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

uefiscdi

vedere doar articole publicate în reviste clasificate ISI sau ERIH. Mai mult, conform clasificărilor revistelor realizate de UEFISCDI, pentru revistele ISI se vor lua în calcul doar revistele din zona galbenă, respectiv cele din zona roșie (fie că se are în vedere factorul de impact, fie că se are în vedere scorul de influență al articolelor). Într-o manieră similară, pentru revistele indexate ERIH se vor lua în considerare doar revistele clasificate ca aparținând categoriilor ERIH INT2, respectiv ERIH INT1. Nu în ultimul rând, deși acesta reprezintă un criteriu care are un potențial redus de discriminare între calitatea resurselor umane din universitățile românești (din cauza faptului că îndeplinirea acestuia este mai degrabă o excepție) se vor lua în calcul de asemenea articolele publicate în revistele foarte prestigioase *Science* și *Nature*.

Prin folosirea celor trei itemi asociați calității resurselor umane din universități se va realiza un studiu detaliat asupra impactului acestei componente asupra dimensiunii mai generale a ofertei educaționale din universități, se vor urmări și analiza diferențele specifice între furnizorii de servicii educaționale universitare și, în ultimă instanță, se vor evalua potențialele influențe asupra inserției pe piața muncii a absolvenților de studii universitare. Trebuie spus că opțiunea de a analiza calitatea resurselor umane preponderent prin intermediul performanțelor științifice ale acestora are în vedere faptul că aceste performanțe au un impact direct asupra procesului educațional, dar și faptul că în contextul actual al învățământului superior rezultatele în cercetare au căpătat o importanță din ce în ce mai accentuată, în special prin promovarea politicilor de finanțare competitivă, dar și ca urmare a diferitelor ierarhizări instituționale ce iau ca reper principal activitatea de cercetare. Pe de altă parte, deși măsurarea performanțelor științifice este obiectul mai multor dispute teoretice în jurul mecanismelor evaluative adecvate acestui scop, este în general acceptat că măsurarea și evaluarea activității de cercetare sunt mai puțin problematice decât evaluarea și măsurarea rezultatelor proceselor propriu-zise de predare.

B. Serviciile sociale oferite de universități studenților

A doua dimensiune analitică importantă prin intermediul căreia se va evalua oferta educațională a universităților românești va fi aceea a serviciilor sociale oferite de către acestea studenților. În stabilirea acestei dimensiuni analitice s-a avut în vedere faptul că experiența educațională de formare a studenților este influențată în mod uzual de mai mulți factori pragmatici de natură socială care contribuie la realizarea în condiții optime a procesului educațional (acolo unde sunt prezenți) sau, din contră, afectează negativ derularea acestui

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

uefiscdi

proces acolo unde furnizarea lor este deficitară. Cele două categorii largi de itemi luați în considerare pentru evaluarea dimensiunii serviciilor sociale oferite de universități studenților sunt: 1. sprijinul financiar adresat studenților prin diferite tipuri de burse (burse sociale, burse de studiu, burse de merit, burse de performanță) și 2. facilitățile de cazare și masă puse la dispoziția studenților pe durata derulării studiilor. Utilizarea acestor itemi este deosebit de relevantă în contextul în care dificultățile economice cu care se confruntă studenții sunt adesea factorul ce afectează cel mai mult capacitatea acestora de a valorifica la întregul potențial perioada studiilor universitare. Pe de altă parte, în condițiile care învățământul superior din România este un sector subfinanțat în mod cronic (a se vedea de pildă rapoartele publice ale CNFIS pentru anii 2012 și 2013 privind starea finanțării) este cu atât mai important să se realizeze o analiză a modului în care furnizorii de servicii educaționale terțiare sprijină studenții ce urmează cursurile lor prin intermediul unor facilități concrete de tipul celor menționate anterior. Prin analiza itemilor asociați dimensiunii serviciilor sociale se va putea stabili modul în care studenții sunt sprijiniți și, prin corelarea acestor informații cu cele furnizate la nivelul celorlalte dimensiuni analizate în cadrul activității 5.4, se va putea stabili influența acestui sprijin asupra parcursului profesional al studenților.

B.1 Sprijinul financiar adresat studenților

Acest prim item va fi studiat prin analiza mai multor variabile concretizate în tipurile diferite de burse oferite de universități studenților lor. Se va urmări cu precădere analiza burselor sociale, a celor de studiu, a burselor de merit și, nu în ultimul rând, a burselor de performanță. Pentru fiecare universitate în parte se vor analiza mai multe aspecte interconectate: pe de-o parte cuantumul efectiv al fiecărui tip de bursă, apoi numărul de burse din fiecare categorie acordat de universitate și, de asemenea, ponderea acestora în alocațiile bugetare ale universității. Prin analiza acestor date se vor putea stabili atât modul în care fiecare universitatea își sprijină studenții, cât și tendințele mai generale la nivelul sistemului. Pe de altă parte, un aspect important ce va face obiectul acestui studiu va fi analiza comparativă între diferite tipuri de universități. De pildă se va analiza dacă există diferențe semnificative din punct de vedere regional sau din punctul de vedere al tipului de universitate (comprehensivă / specializată; tehnică/umanistă; etc.).

B.2 Facilitățile de cazare și masă

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

uefiscedi

Stâns legat de sprijinul financiar acordat studenților se va urmări de asemenea o analiză a facilităților de cazare și de masă oferite studenților. Această analiză nu va avea în vedere atât evaluarea nominală a acestor facilități (cu alte cuvinte dacă ele există sau nu), cât cuantificarea costurilor asociate acestor facilități. Se va determina astfel costul mediului al celor două categorii de servicii și, implicit, cuantumul minim pe care ar trebui să îl aibă o bursă acordată unui student astfel încât aceasta să îi poată acoperi nevoile de bază în perioada derulării studiilor universitare. În felul acesta studiul dedicat serviciilor sociale oferite de universități studenților va accentua legătura dintre sprijinul financiar și costurile efective (minimale) presupuse de parcursul educațional.

Sursele de date pentru itemii asociați dimensiunii serviciilor sociale oferite de universități vor fi reprezentate de informațiile brute furnizate de către universități anual (fie către CNFIS, fie către Ministerul Educației). Datele individuale ale universităților vor fi integrate într-o bază de date unică și vor fi ulterior prelucrate în vederea analizei itemilor specificați anterior. Analiza va urmări atât nivelul individual al variabilelor componente cât și nivelul agregat al itemilor.

C. Școlăritatea studenților

Evoluția la nivel de sistem a numărului de studenți înmatriculați este un parametru important pentru înțelegerea variației ofertei educaționale a universităților și a evoluției acesteia în timp. Studiul propus pentru această dimensiune analitică va viza o evaluare indirectă a ofertei educaționale a universităților din România prin intermediul unei analize a evoluțiilor globale ale numărului de studenți pe cicluri de învățământ (licență – master), prin analiza evoluției repartizării studenților pe forme de învățământ precum și pe diferitele domenii prezente în oferta educațională a universităților. Prin analiza și interpretarea acestor tipuri de date se va realiza o contextualizare tip macro a ofertei educaționale individuale a universităților și se va stabili gradul de comparabilitate al acestora sub aspectul ofertei educaționale. În cadrul acestei dimensiuni se va urmări realizarea unei analize sistemice care să evidențieze componența detaliată a populației de studenți înmatriculați în România. Pe de-o parte, această analiză va urmări determinarea populației de ansamblu la nivelul diferitelor domenii de studii în vederea fundamentării analizei ulterioare realizate cu privire la inserția absolvenților. Mai exact, prin determinarea populației integrale de studenți la nivelul domeniilor de studiu se va putea determina ulterior gradul de reprezentativitate al răspunsurilor obținute prin intermediul aplicării chestionarului destinat absolvenților de studii universitare. Itemii asociați acestei dimensiuni

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

uefiscdi

analitice vor viza date globale referitoare la înmatricularea studenților pe diferite domenii de studii în ultimii ani universitari, iar sursa de date pentru aceștia va fi reprezentată de CNFIS.

D. Situația socio-economică a studenților din perspectiva pieței muncii

Această dimensiune analitică vizează completarea datelor obiective avute în vedere de dimensiunea serviciilor sociale oferite de universități studenților (dimensiunea B) cu date subiective privind situația socio-economică a studenților din perspectiva pieței muncii. La fel ca în cazul dimensiunii B, opțiunea pentru analiza situației socio-economice a studenților pornește de la ideea că experiența educațională a studenților este influențată de mai mulți factori de natură socială care influențează realizarea în condiții optime a procesului educațional. Astfel, printre factorii importanți ce vor fi urmăriți la nivelul acestei dimensiuni analitice se numără bugetul de timp al studenților și resursele financiare disponibile acestora. Acești itemi pot fi studiați în conjuncție cu alte aspecte relevante precum rutele de acces în învățământul superior sau angajarea propriu-zisă pe piața muncii. Pentru realizarea studiului corespunzător acestei dimensiuni analitice distincte vor fi avute în vedere cele mai recente date colectate prin intermediul inițiativei internaționale Eurostudent care vizează realizarea unor comparații la nivel European ale condițiilor sociale și economice ale studenților.

Calendar orientativ al realizării studiilor aferente activității 5.4

Activitatea 5.4 presupune realizarea unor studii la nivelul celor două componente principale ale acesteia, anume oferta educațională a universităților și cerințele pieței muncii. Studiile intermediare propuse în cadrul activității 5.4 presupun cerințele informaționale distincte, pentru fiecare dintre acestea existând variații specifice referitoare la disponibilitatea datelor și, implicit, la posibilitățile tehnice de colectare și prelucrare a acestora. Având în vedere etapizarea presupusă de culegerea datelor prin intermediul chestionarului destinat absolvenților (în special necesitatea realizării platformei electronice de culegere a datelor de la absolvenți), studiile aferente acestei componente a activității 5.4 vor fi cronologic ulterioare celor privind oferta educațională, iar succesiunea realizării studiilor intermediare aferente acestei componente va fi determinată în funcție de capacitatea tehnică de colectare și prelucrare a datelor aferente itemilor asociați fiecărei dimensiuni analitice.